

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

**Навчально-науковий Інститут мистецтв
Кафедра сценічного мистецтва і хореографії**

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мистецтво художнього слова

Другого (магістерського) рівня вищої освіти
за спеціальністю В6 Перформативні мистецтва
спеціалізації В6.01 Сценічне мистецтво
галузі знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки
Освітня кваліфікація: магістр перформативного мистецтва (сценічне мистецтво)
Форма здобуття освіти – денна

*Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 8 від 3 вересня 2025 р.*

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Компетентності
5. Результати навчання
6. Організація навчання курсу
7. Система оцінювання курсу
8. Політика курсу
9. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Мистецтво художнього слова
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Викладач (-і)	Грицан Н. В., доцент
Контактний телефон викладача	Грицан Н. В. – (0342) 52-34-29.
Е-mail викладача	Грицан Н. В. – nadiia.hrytsan@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	Індивідуальні та самостійні заняття
Обсяг дисципліни	90 годин (3 кредити ECTS)
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pro/
Консультації	Очні консультації згідно графіку
2. Анотація до курсу	
<p>Курс «Мистецтво художнього слова» є одним з вибіркових навчальних дисциплін спеціальності В6 Перформативні мистецтва, спеціалізації В6.01 Сценічне мистецтво (вивчається у II семестрі), який забезпечить професійну підготовку студентів у володінні всіма виражальними засобами слова: виразною, логічною, емоційно-образною мовою, чіткою дикцією, гнучким тембрально-багатим голосом, основними стилістичними та логіко-граматичними законами сучасної літературної української мови.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Мета навчальної дисципліни «Мистецтво художнього слова» полягає у досконаленні професійного рівня акторської майстерності та словесної дії студентів спеціалізації В6.01 Сценічне мистецтво.</p> <p>Цілі курсу:</p> <ul style="list-style-type: none"> - вдосконалити сценічну культуру поведінки та мовлення актора; - розширити знання і вміння щодо основних фундаментальних засад у роботі над художнім словом; - напрацювати досконале володіння словесною дією; - навчитись створювати літературно-поетичні образи засобами художнього слова; - сформувані асистентсько-педагогічних навичок в процесі роботи над словом актора. 	
4. Компетентності	
<p>Загальні компетентності (ЗК)</p> <p>K01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. K02. Здатність застосовувати фундаментальні знання у практичних ситуаціях. K03. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. K06. Здатність бути критичним і самокритичним. K08. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). K09. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми. K10. Здатність працювати як в команді так і автономно. K11. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. K13. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт. K15. Здатність до пошуку, опрацювання, аналізу та синтезу інформації в мистецтвознавчих науках.</p> <p>Фахові компетентності спеціальності (ФК)</p> <p>K16. Здатність до комплексного розв'язання складних професійних проблем в галузі сценічної інноваційної діяльності при глибокому переосмисленні наявних та створенні нових цілісних знань та професійної практики. K17. Здатність генерувати задум та здійснювати розробку нової художньої ідеї та її втілення у творі сценічного мистецтва. K18. Здатність до комплексного оперування специфічною системою виражальних засобів (пластично-зображальними, звуковими, акторсько-виконавськими,</p>	

монтажнокомпозиційними, сценарно-драматургічними) при самостійному створенні та виробництві сценічного твору.

K19. Здатність до публічної презентації результату своєї творчої (інтелектуальної) діяльності.

K22. Здатність до ефективної діяльності в колективі в процесі створення синтетичного за своєю природою сценічного твору, керівництва роботою і / або участі у складі творчої групи в процесі його підготовки.

K25. Здатність до критичного аналізу, оцінки та синтезу нових складних ідей у творчо-виробничій сценічній діяльності.

K26. Здатність до спілкування в діалоговому режимі з широкою професійною та науковою спільнотою та громадськістю в галузі сценічного мистецтва та виробництва, до взаємодії із представниками інших творчих професій в т.ч. і на міжнародному рівні.

K27. Здатність співвідносити особисте розуміння художньої ідеї та твору із зовнішнім контекстом.

K29. Здатність передавати знання про сценічне мистецтво та практичний досвід різноманітними шляхами та засобами.

K31. Вміння застосовувати основи педагогіки та психології у навчально-виховному процесі у закладах вищої освіти.

5. Результати навчання

ПРО 1. Володіти культурою мислення, здатністю до узагальнення, аналізу і синтезу в професійній діяльності.

ПР02. Вміти вільно оперувати всім комплексом отриманих знань.

ПР03. Володіти державною мовою України, культурою висловлювання, вмінням логічно будувати власне мовлення (письмове та усне).

ПР05. Вміти здійснювати пошук інформації в мережі Інтернет, вільно застосовувати можливості інформаційних технологій у професійній діяльності.

ПР06. Вміти адекватно сприймати критику і знаходити відповідні шляхи реагування на неї, критично оцінювати власну діяльність та її результати.

ПР08. Виявляти здатність до генерування нових ідей.

ПР10. Вміти застосовувати й удосконалювати навички міжособистісної взаємодії.

ПР11. Володіти виконавськими вміннями й навичками професії, елементами внутрішньої і зовнішньої техніки виконавця (постановника) в межах обраного фаху.

ПР12. Вміти самостійно відтворювати в художніх сценічних образах власну здатність до творчого сприйняття світу.

ПР13. Оперувати специфічною системою виражальних засобів (пластично-зображальними, звуковими, акторськовиконавськими, монтажно-композиційними, сценарнодраматургічними) при самостійному створенні та виробництві сценічного твору.

ПР14. Обирати та аналізувати художній твір для показу (демонстрації), самостійно визначаючи спосіб його інтерпретації.

ПР15. Обирати художні засоби, необхідні для відтворення креативного задуму при реалізації сценічного твору (проекту).

ПР16. Вміти знаходити адекватні засоби презентації результату своєї творчої (інтелектуальної) діяльності.

ПР20. Вміти орієнтуватися у напрямках та концепціях сучасного художнього життя, у розвитку сценічного мистецтва, осмислювати тенденції сучасних культурномистецьких процесів.

ПР22. Вміти використовувати можливості новітніх інформаційних і цифрових технологій в процесі реалізації художньої ідеї та осмислення творчого результату.

ПР23. Володіти професійною лексикою, грамотно використовувати її у подальшій професійній діяльності.

ПР26. Вміти здійснювати спілкування в діалоговому режимі з широкою професійною та науковою спільнотою та громадськістю щодо питань сценічного мистецтва.

ПР29. Вміти передавати знання про сценічне мистецтво та практичний досвід різноманітними шляхами та засобами. Самостійно розробляти педагогічні методики

викладання фахових дисциплін (відповідно спеціалізації) (практичну і теоретичну їх складові).

6. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	0
практичні заняття	0
індивідуальні заняття	30
самостійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність, спеціалізація	Курс (рік навчання)	Нормативний / Вибірковий
II	В6 Перформативні мистецтва, В6.01 Сценічне мистецтво	1	Вибірковий

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття, год	Література	Завдання	Вага оцінки	Термін виконання
<i>Тема 1:</i> Науково-дослідницькі методики у становленні сценічної мови: історичний аспект.	Індивідуальне заняття - 2, самостійна робота - 10	Згідно списку рекомендованої літератури	Природа спілкування актора з глядачем. Опрацювання теоретичного матеріалу щодо роботи актора над словом митців українських та зарубіжних театрів. Пошук науково-педагогічних підходів в роботі актора з глядачем.	10	Лютий (згідно з розкладом індивідуальних занять)
<i>Тема 2.</i> Техніка та культура мовлення – основні фундаментальні засади у роботі над художнім словом.	Індивідуальне заняття - 8, самостійна робота - 10	Згідно списку рекомендованої літератури	Робота з роздатковим матеріалом, ускладненні тренажі.	20	Лютий-березень (згідно з розкладом індивідуальних занять)
<i>Тема 3.</i> Робота актора над словом у театрі Леся Курбаса.	Індивідуальне заняття - 2, самостійна робота - 10	Згідно списку рекомендованої літератури	Індивідуальні заняття на основі або з залучення чи використання методик роботи над словом в театрі Леся Курбаса.	10	Березень (згідно з розкладом індивідуальних занять)
<i>Тема 4.</i> Створення літературно-поетичних образів засобами художнього	Індивідуальне заняття - 8, самостійна робота - 10	Згідно списку рекомендованої літератури	Ознайомлення з методами компіляції, опрацювання	25	Квітень (згідно з електронним

слова.			поетичних та художніх видань.		розкладом)
Тема 5. Естетичні категорії оцінювання літературних творів: від вибору до виконання.	Індивідуальне заняття - 6, самостійна робота - 10	Згідно списку рекомендованої літератури	Робота над підтекстами, композиційною побудовою, пошуками образності та характерних особливостей персонажів різножанрових творів.	25	Травень (згідно з розкладом індивідуальних занять)
Тема 6. Формування вимогливості в процесі роботи над сценічним словом.	Індивідуальне заняття - 4, самостійна робота - 10	Згідно списку рекомендованої літератури	Виховання асистентсько-педагогічних навичок в процесі роботи над словом актора. Самокритичний аналіз власної творчості. Напрацювання методик роботи з партнером в класі сценічної мови, вміння якісно оцінити природні голосові дані партнера та набуті в процесі роботи над мистецьким твором.	10	Травень (згідно з розкладом індивідуальних занять)

7. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	Система оцінювання курсу відбувається згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень студентів, що регламентовані в університеті. Допуск до іспиту становить максимум 50 балів, бал за складання іспиту (підсумковий контроль) становить максимум 50 балів. Семестровий контроль у формі заліку передбачає, що підсумкова оцінка (у стобальній шкалі) з навчальної дисципліни визначається як сума оцінок за поточний контроль знань.
Вимоги до письмової роботи	-
Практичні заняття	-
Умови допуску до підсумкового контролю	При виставленні допуску до іспиту (максимум 50 балів) та заліку (максимум 100 балів) враховуються навчальні досягнення студентів (бали), набрані на поточному опитуванні під час аудиторних годин, при виконанні завдань для самостійної роботи.

8. Політика курсу

У кінцевому результаті, відповідно до поставленої мети і визначених цілей програми, випускник оволодіває цілим комплексом теоретичних знань, практичних навичок та вмінь зі сценічної мови. Зможе, вдосконаливши фахову підготовку, успішно працювати у сфері культури.

Міждисциплінарні зв'язки: Дисципліна «Мистецтво художнього слова» пов'язана з такими дисциплінами як «Майстерність актора», «Педагогіка вищої школи», «Методика викладання фахових дисциплін в середній та вищій школі», «Читецьке мистецтво діаспори», «Майстерність актора розмовного жанру», «Вокальна майстерність актора», «Пластичне виховання актора».

Академічна доброчесність. На початку вивчення курсу викладач знайомить студентів з основними пунктами Кодексу честі Карпатського національного університету імені Василя Стефаника про академічну доброчесність, відповідно до якого і здійснюється навчальний процес. Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається [Положенням про запобігання та виявлення плагіату у Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника](#).

Відвідування занять. Відвідування занять є важливою складовою навчання. Пропуски занять відпрацьовують в обов'язковому порядку шляхом усних відповідей, виконання тестів та індивідуальних самостійних завдань.

9. Рекомендована література

Базова:

1. Гладишева А.О. Сценічна мова: Дикційна та орфоепічна нормативність. Київ: Київський держ. ін-т театрального мистецтва ім. І.К. Карпенка-Карого, 1996. 204 с.
2. Грицан Н. Слово в поетичному театрі: Навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ, 2008. 238 с.
3. Грицан Надія. Техніка сценічного мовлення: навч.-методичний посібник. 2-ге вид., переробл. і доповн. Івано-Франківськ: Симфонія форте. 2020. 296 с.
4. Ігнатюк М.М., Сулятицький М.І. Свічадо зореслова: хрестоматія зі сценічної мови для студентів вищих навчальних закладів культури і мистецтв. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2011. 532с.
5. Кукуруза Н. В. Майстерність ведучого: Навчальний посібник. Івано-Франківськ : Лілея-НВ, 2010. 176 с.
6. Кукуруза Н. В. Літературна композиція: від задуму до сценічного втілення: навч. посіб. до розділу з курсу «сценічна мова». Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2014. 272 с.
7. Культура української мови: довідник. Київ: Либідь, 1990. 301 с.
8. Орфоепічний словник української мови: В 2 т. К.: Довіра. 2001. 955 с.
9. Черкашин Р. О. Художнє слово на сцені. К.: Вища шк., 1989. 327 с.
10. Стадніченко Н.В. Організаційно-педагогічні умови підготовки майбутнього актора до професійного спілкування: автореф. дис. ... канд. пед. наук. Запоріж. нац. ун-т. Запоріжжя, 2018. 20 с.
11. Коленко А.В. Чинники успішного формування навичок сценічного мовлення під час роботи над роллю в класі сценічної мови та акторської майстерності. ScienceReview. March , 2018. Vol. 6, 3(10).
12. Курбас Лесь. Філософія театру / упоряд. М. Лабінський. Київ: Видавництво Соломії Павличко «Основи». 2001. 917 с.
13. Петрик Т. Методологічні аспекти формування навичок сценічного читання в роботі над

літературним твором. *Вісник Запорізького національного університету*. Запоріжжя, 2010. № 2 (13). С. 100–106.

14. Раденко Ю. В. Основні етапи підготовки літературно-художнього твору до виконання / Ю.В. Раденко. *Вісник КНУКіМ*. Серія: Мистецтвознавство. 2015. Вип. 33. С. 107–113.

Допоміжна

15. Бурлуцький А.В. Сценічне мовлення періоду професіоналізації українського театру. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв*. Мистецтвознавство. 2015. Вип. 32. С. 14–20.
16. Бурлуцький А. Українське сценічне мовлення в драматичному театрі – від джерел до сьогодення. Монографія. О. : Астропринт, 2011, 212 с.
17. Важнюва Л. А. Скоромовки в мовному тренінгу (Практикум зі сценічної мови) : навч. посібник. Харків : Колегіум, 2015. 170 с.
18. Василишин М. Роль Панаса Саксаганського у формуванні української сценічної мови та словесної дії. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка*. Серія: Мистецтвознавство. Тернопіль, 2019. № 1 (вип. 40). С. 171–176.
19. Грінюк Т. Л. Практика інтерпретації художнього тексту. Розділові знаки як засіб виразності та засвоєння навичок звуковидобування. Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти. 2018. Вип. 50. С. 102–120.
20. Нечаєнко Т., Винар О. Мистецтво сценічного мовлення як основа професійної підготовки майстрів театру і кіно. *Мистецтвознавчі записки: збірник наукових праць*. Київ : НАККІМ, 2017, Т. 31. С. 308–316.
21. Стадніченко Н.В. Організаційно-педагогічні умови підготовки майбутнього актора до професійного спілкування: автореф. дис. ... канд. пед. наук. Запоріз. нац. ун-т. Запоріжжя, 2018. 20 с.